Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna

Kierunki podejmowanych w 2018 roku działań w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej wynikały z założeń krajowych: ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej, społecznej i demograficznej województwa podkarpackiego. Inicjatorami oraz koordynatorami działań na rzecz poprawy zdrowia byli pracownicy pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia. Podejmowane działania skierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym, ich rodziców i opiekunów, wychowawców i nauczycieli oraz do osób dorosłych. Ich celem było promowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie indywidualnej odpowiedzialności za zdrowie własne i swoich najbliższych oraz tworzenie koalicji przedstawicieli różnych instytucji i organizacji do podejmowania działań na rzecz zdrowia.

Staraliśmy się osiągnąć powyższe cele poprzez wdrażanie, kontynuację oraz monitorowanie programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych oraz wspieranie realizatorów programów edukacyjnych, dla których organizowaliśmy szkolenia, konsultacje merytoryczne oraz udostępnialiśmy materiały oświatowo-zdrowotne.

Profilaktyka nadwagi i otyłości

Ogólnopolski program edukacyjny

„Trzymaj Formę!”.

Państwowa Inspekcja Sanitarna i Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców wychodząc naprzeciw zaleceniom strategii Światowej Organizacji Zdrowia w zakresie diety, aktywności fizycznej i zdrowia, zaleceniom „Białej Księgi Komisji Europejskiej Strategia dla Europy w zakresie zagadnień zdrowia związanych z żywieniem, nadwagą i otyłością” oraz w odpowiedzi na „Zieloną Księgę pt. „Promowanie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej: europejski wymiar zapobiegania nadwadze, otyłości i chorobom przewlekłym” od 13 lat realizują Ogólnopolski Program Edukacyjny **Trzymaj Formę!**. Program promuje zasady zbilansowanej diety i aktywności fizycznej środowisku młodzieży szkolnej.

Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W roku szkolnym 2017/18 pracownicy pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej koordynowali realizację XII edycji programu „Trzymaj Formę”, w której wzięło udział ponad 32000 uczniów z 535 szkół. Program „Trzymaj

Formę" wpisuje się w systematyczną edukację zdrowotną w szkole, która uważana jest za najbardziej opłacalną, długofalową inwestycję w zdrowie. Kształtuje u uczniów nawyk dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz umiejętność tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu. Należy przyznać, że realizacja programu w województwie na tak szeroką skalę była możliwa dzięki zaangażowaniu pedagogów, dyrektorów szkół, rodziców, pracowników pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a przede wszystkim młodzieży szkolnej, która była głównym pomysłodawcą i wykonawcą unikatowych projektów edukacyjnych.

Wzmocnieniem prowadzonych w ramach programu działań była organizacja wojewódzkiego konkursu na plakat „Trzymaj Formę aktywnie i zdrowo" oraz udział w Ogólnopolskim Konkursie wiedzy o zdrowym stylu życia.

Program jest pozytywnie przyjmowany i wysoko oceniany zarówno przez nauczycieli jak i uczniów jako doskonała pomoc w propagowaniu zdrowego stylu życia i nadal cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem szkół oraz środowisk lokalnych.

Autor: Martyna Ciepła
Szkoła Podstawowa w Rudzie Różanieckiej

Ciekawe założenia programu, odświeżona szata graficzna, coroczna aktualizacja zagadnień daje możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności dotyczących zasad prawidłowo zbilansowanej diety i znaczenia aktywności fizycznej dla zdrowia człowieka.

Autor: Izabella Kryla
Zespół Szkół w Wierzawicach

Profilaktyka uzależnień

W roku 2017 Państwowa Inspekcja Sanitarna zakończyła realizację pięcioletniego Projektu KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych", którego głównym celem było ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym. Edukowaliśmy społeczeństwo w zakresie negatywnych skutków używania alkoholu, papierosów, narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz promowania zachowań prozdrowotnych. W ramach obowiązkowego utrzymania rezultatów projektu Wojewódzka i Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne województwa podkarpackiego prowadziły działania skierowane do przedstawicieli samorządów, kadry pedagogicznej

i uczniów. Organizowano szkolenia, zajęcia edukacyjne, eventy poświęcone profilaktyce uzależnień, wykorzystywano alkogogle i narkogogle na specjalnie przygotowanych torach przeszkód.

W roku szkolnym 2017/2018 zrealizowaliśmy V już edycję programu edukacyjnego **„ARS, czyli jak dbać o miłość?”** adresowanego do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Program ten realizowany jest pod patronatem Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji Narodowej, a od roku 2018 wpisany jest na listę programów rekomendowanych. W ostatniej edycji program zrealizowały 132 szkoły, a w programie uczestniczyło prawie 10 000 uczniów.

Działania prowadzone w obszarze profilaktyki uzależnień wzmacnialiśmy poprzez zachęcanie szkół do uczestnictwa w ogólnopolskich i wojewódzkich konkursach. Dużym sukcesem dla naszego województwa zakończył się udział w II edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Szkoła wolna od używek”, I miejsce wywalczył projekt „Kreatorzy teraźniejszości” przygotowany i zrealizowany przez uczniów Zespołu Szkół Technicznych im. Bohaterów Września 1939 z Kolbuszowej.

Nowe substancje psychoaktywne

Nowe substancje psychoaktywne stanowią ważny społecznie problem wpływający negatywnie na zdrowie, są one w ostatnich latach jednym z istotnych, zidentyfikowanych zjawisk społecznych, któremu należy zapobiegać. Państwowa Inspekcja Sanitarna na terenie województwa podkarpackiego prowadziła szereg działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa na temat zagrożeń zdrowotnych wynikających z używania nowych substancji psychoaktywnych. Działania kontrolne sprawowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną nad rynkiem nowych substancji są jedynie częścią polityki antynarkotykowej. Drugim ważnym jej aspektem jest profilaktyka. Mając to na uwadze w 2018 roku w całym województwie podkarpackim zainicjowano szerokie działania promujące zdrowy styl życia bez środków psychoaktywnych i ostrzegające przed ich używaniem. Wspólnie z Jarosławskim Stowarzyszeniem Oświaty i Promocji Zdrowia realizowano w województwie projekt „Substancje psychoaktywne, dlaczego tak niebezpieczne?”. Ponadto na potrzeby działań opracowywano, przygotowywano i dystrybuowano materiały edukacyjne, przygotowano spot, który wyświetlany był na monitorach komunikacji miejskiej i na stronach internetowych.

IX Wojewódzki Przegląd Małych Form Teatralnych „Porozmawiajmy o uzależnieniach”

W 2018 roku kontynuowaliśmy IX edycję Wojewódzkiego Przeglądu Małych Form Teatralnych **„Porozmawiajmy o uzależnieniach”**, do udziału w którym zaprosiliśmy uczniów szkół gimnazjalnych i ponad- gimnazjalnych. Spektakle prezentowane podczas przeglądu stanowiły „swoistą” rozmowę o ważnych dla młodych ludzi sprawach językiem teatru. Przygotowane przedstawienia poza Przeglądem pełnią również funkcję narzędzi profilaktycznych wykorzystywanych w szkołach i środowiskach lokalnych.

Poniżej : Statuetki dla laureatów

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna

Finaliści IX Przeglądu na scenie Teatru Maska w Rzeszowie

Uroczyste podsumowanie IX wojewódzkiego Przeglądu Małych Form Teatralnych odbyło się na scenie Teatru Maska z udziałem Zastępcy Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, Podkarpackiego Kuratora Oświaty, zastępcy Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie.

Profilaktyka palenia tytoniu

W 2017 roku zakończyła się realizacja trwającego od 2007 roku „Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce", którego koordynatorem była Państwowa Inspekcja Sanitarna. W 2018 roku podjęto decyzję o kontynuacji na terenie Podkarpacia, kierunków wytyczonych przez Program. Istotnym elementem nadal prowadzonych działań było przekazywanie rzetelnych informacji o ryzyku zdrowotnym związanym z używaniem tytoniu, dostosowanych do różnych grup docelowych (programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży, kampanie społeczne oraz inne działania edukacyjne i informacyjne w środowiskach lokalnych).

W 2018 roku realizowano:

Program edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów **„Czyste powietrze wokół nas"**. Realizowany był w ramach działań profilaktycznych na terenie przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach. Głównym jego celem było zwiększenie wiedzy rodziców o ochronie dzieci przed narażeniem na działania dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia. W roku szkolnym 2017/18 w ramach X edycji programu na terenie województwa podkarpackiego działaniami edukacyjnymi objęto 502 placówki. Łącznie w programie wzięło udział 17067 dzieci, a liczba rodziców uczestniczących w programie wyniosła 11 737 osób.

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych **„Nie pal przy mnie, proszę"** i program profilaktyki palenia tytoniu dla starszych uczniów **„Znajdź właściwe rozwiązanie"** stanowią drugie i trzecie ogniwo cyklu programów antytytoniowych. Ich celem jest kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie i umiejętności radzenia sobie w sytuacjach gdy inni w ich obecności palą oraz opóźnienie inicjacji tytoniowej i zwiększenie wiedzy o szkodliwości biernej i czynnej ekspozycji na dym tytoniowy. Programy te realizowało na terenie województwa podkarpackiego odpowiednio 332 i 258 szkół. Łącznie edukacją w obu programach objęto 25 637 uczniów.

Wszystkie trzy programy tworzą całość i zapewniają ciągłość edukacji antytytoniowej w szkole, są dostosowane do różnych faz rozwojowych uczniów

i płynnie włączają się w proces edukacyjny.

Akcje i programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży to najbardziej efektywnie wdrażana część polityki ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu. Wynika to przede wszystkim ze szczególnego znaczenia zapobiegania paleniu tytoniu wśród dzieci i młodzieży dla zdrowotności społeczeństwa jak i gotowości środowiska szkolnego do wdrażania takich programów.

Państwowa Inspekcja Sanitarna uwzględniając zmiany zachodzące w systemie szkolnym (reforma edukacji) wprowadziła w 2017 roku nowy program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. **„Bieg po zdrowie"** adresowany do uczniów IV klas szkół podstawowych. Opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z psychologami Uniwersytetu Warszawskiego, został objęty honorowym patronatem Ministra Zdrowia, Ministra Edukacji Narodowej oraz Rzecznika Praw Dziecka. W roku szkolnym 2017/18 na terenie województwa zrealizowano II edycję tego programu.

Łącznie we wszystkich powiatach naszego województwa w programie wzięło udział 291 szkół podstawowych, a uczestniczyło w nim 8 933 uczniów oraz 8 144 rodziców. Należy zaznaczyć, że obie edycje programu w opinii koordynatorów i realizatorów ocenione były bardzo dobrze, a dzieci chętnie uczestniczyły w jego realizacji. Ten nowatorski program wyposażony jest w odpowiednie materiały edukacyjne: ilustrowane podręczniki, zeszyty ćwiczeń, plakaty i ulotki informacyjne oraz filmy edukacyjne dla rodziców i nauczycieli.

O atrakcyjności programu może świadczyć fakt, że jego III edycja na terenie województwa objęła prawie 400 szkół.

Światowy Dzień bez Tytoniu obchodzony każdego roku w dniu 31 maja to część programu Europy wolnej od dymu tytoniowego przyjętego na konferencji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w Madrycie w 1988 roku. W tym dniu WHO stara się zwrócić uwagę opinii publicznej na kwestię zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych skutków palenia tytoniu. Tematem Światowego Dnia Bez Tytoniu w 2018 roku, ogłoszonym przez WHO było „Tytoń zagrożeniem dla rozwoju**".** Państwowa Inspekcja Sanitarna każdego roku włącza się w obchody Światowego Dnia Bez Tytoniu na terenie województwa podkarpackiego organizując festyny, imprezy prozdrowotne, podczas których informowano o zdrowotnych skutkach palenia oraz przypominano o obowiązującym prawie, emitowane były spoty edukacyjne w miejscach użyteczności publicznej, a także w lokalnych mediach i na stronach internetowych. Publikowane były również informacjew prasie i radio na temat negatywnych skutków palenia.

W 2018 roku z inicjatywy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa odbyło się również wiele przedsięwzięć z okazji **Światowego Dnia Rzucania Palenia** (15 listopada)**.** Były one często podsumowaniem całorocznej działalności programowej w zakresie ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W celu wzmocnienia prowadzonych działań antytytoniowych zorganizowano Wojewódzki Konkurs na Plakat, w którym wzięło udział 114 szkół. Nadesłano 532 prace, z których Komisja Konkursowa nagrodziła 5 uczniów, a 15 wyróżniła.

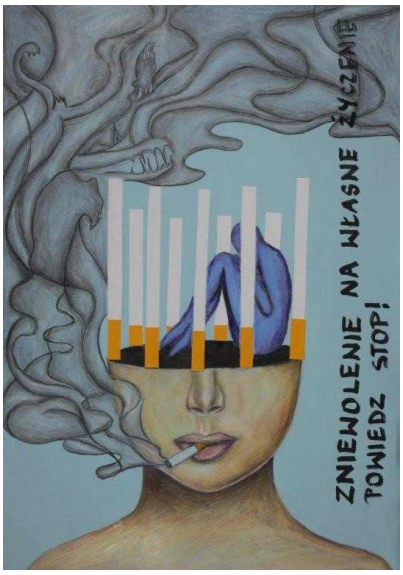

Autor: Agata Wilusz
Gimnazjum nr 1 przy SP nr 2 w Jaśle

Autor: Katarzyna Szymańska

Zespół Szkół w Brzózie Królewskiej.

Systematyczna egzekucja przestrzegania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Dostępne badania wskazują jednoznacznie, że nie ma bezpiecznego poziomu narażenia na dym tytoniowy. Każdy obywatel ma konstytucyjne prawo do ochrony swojego zdrowia, a narażenie na bierne palenie, szczególnie w przestrzeni publicznej narusza to prawo. Dlatego istotnym jest, aby w obiektach objętych zapisami ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych przeprowadzać cykliczne kontrole sprawdzające przestrzeganie tych zapisów oraz w razie wykrycia nieprawidłowości instruować i skutecznie egzekwować prawo. Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno-sanitarnych prowadzi systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia w miejscach użyteczności publicznej.

W 2018 roku na terenie województwa podkarpackiego przeprowadzono łącznie 16173 kontrole, w trakcie których sprawdzano przestrzeganie zakazu palenia tytoniu. Z wykonanych kontroli wynika, że ustawa jest stosowana w 99% obiektach użyteczności publicznej.

Profilaktyka chorób zakaźnych i zakażeń

Odnosząc się do celu operacyjnego Narodowego Programu Zdrowia, jakim jest *ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, biologicznych i chemicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji i nauki* Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2018 roku prowadziła szeroko zakrojone działania informacyjno - edukacyjne w tym programy: „Podstępne WZW", „Wybierz życie- pierwszy krok", „Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV". To niektóre przedsięwzięcia z zakresu profilaktyki chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi, przede wszystkim wirusowego zapalenia wątroby typu A,B,C, zakażeń i chorób przenoszonych drogą płciową (m. in. HIV, HPV), inwazyjnych zakażeń bakteryjnych, gruźlicy oraz wybranych zagrożeń pasożytniczych.

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki zakażeń HBV i HCV dla uczniów szkół średnich jest odpowiedzią na pojawiające się wciąż nowe przypadki zakażeń. Jednym ze sposobów przeciwdziałania tej sytuacji jest podnoszenie poziomu wiedzy pozwalającej

na rozpoznanie i unikanie sytuacji narażenia na zakażenie, podejmowanie działań profilaktycznych, a także umożliwiających rozpoznanie zakażenia. Kształtowanie zachowań również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole.

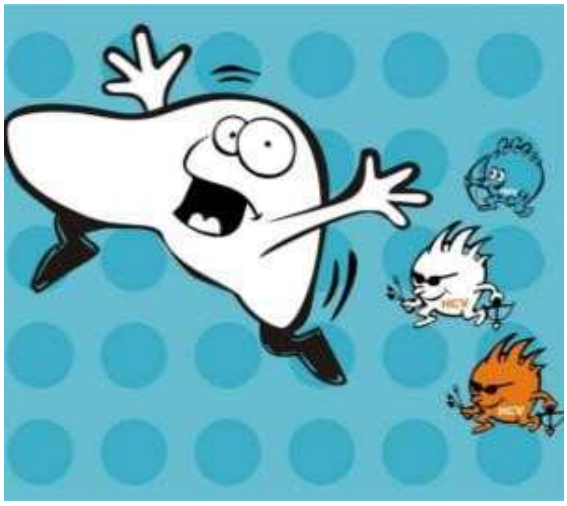

Program edukacyjny **„Podstępne WZW"** w roku szkolnym 2017/2018 został zrealizowany w 116 szkołach ponadgimnazjalnych, co stanowi 35% wszystkich szkół ponadgimnazjalnych w województwie podkarpackim.

Program ten przedstawia skalę zagrożenia jakie stwarza wirusowe zapalenie wątroby typu B i C oraz to, że zarazić się może praktycznie każdy. Dzięki realizacji programu uczniowie zwiększyli swoją świadomość w zakresie profilaktyki WZW. Program dotyka ważnej dla zdrowia uczniów tematyki. Zarówno film jak i prezentacja zawierają najważniejsze informacje podawane w skoncentrowanej, atrakcyjnej formie.

Profilaktyka raka szyjki macicy

Według danych Fundacji MSD dla Zdrowia Kobiet w Polsce na raka szyjki macicy zapada około 2800 kobiet rocznie. Niemal 1700 z nich umiera. Wskaźnik umieralności na raka szyjki macicy w Polsce jest wysoki i wynosi 5,4 na 100 tys. kobiet, 1/3 zgonów dotyczy młodych kobiet w wieku 15-49 lat. Wirus HPV jest najczęstszą przyczyną zachorowania na raka szyjki macicy. Dlatego wszelkie inicjatywy wspierające profilaktykę zakażeń przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego oraz wczesne wykrywanie zmian w badaniach cytologicznych są niezwykle cenne.

Profilaktyka zakażeń wirusem HIV

W 2018 roku Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania HIV realizowany był na terenie województwa podkarpackiego i stanowił kontynuację działań podejmowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w latach ubiegłych. Działania prewencyjne w zakresie HIV/AIDS rozpoczęto w latach 90-tych. Podstawą ich realizacji są wytyczne, które przygotowuje Krajowe Centrum ds. AIDS.
Głównym celem podejmowanych działań było ograniczenie na terenie województwa liczby nowych przypadków zakażeń wirusem HIV poprzez podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zapobiegania zakażeniom oraz promowanie odpowiedzialnych postaw i unikania ryzykownych zachowań.
Wzmocnieniem realizowanych zadań były coroczne obchody Światowego Dnia AIDS, udział w akcji informacyjno-edukacyjnej „Mój Walenty jest the Best, idzie ze mną zrobić test" ogłoszonej z okazji święta zakochanych, w ramach której zachęcano młode, ale pełnoletnie osoby do wykonania testu w kierunku HIV; a także kampania edukacyjna #mamczasrozmawiac inspirująca do rozmowy z bliskimi o HIV i zachęcająca do wykonania testu w kierunku HIV.

W XIII edycji wojewódzkiego konkursu plastycznego **„Porozmawiajmy o AIDS"** przeprowadzonej pod Honorowym Patronatem Marszałka Województwa Podkarpackiego i Wojewody wzięło udział 254 uczniów z 65 szkół. Komisja przyznała 5 nagród głównych, wyróżnienia i nagrodę specjalną. Realizacja tego przedsięwzięcia jak również Przeglądu Małych Form Teatralnych jest możliwa dzięki wieloletniej współpracy i wsparciu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursu odbyło się w Wojewódzkiej

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna

Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie w udziałem Wojewody Podkarpackiego i Członka Zarządu Województwa Podkarpackiego.

Autor: Kinga Lodarska Zespół Szkół w Wysokiej trzyżowskiej

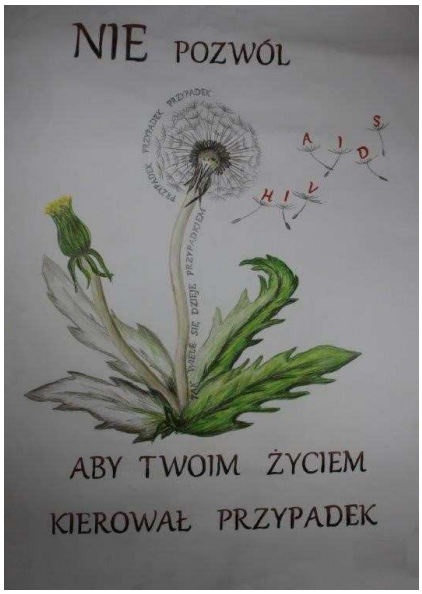

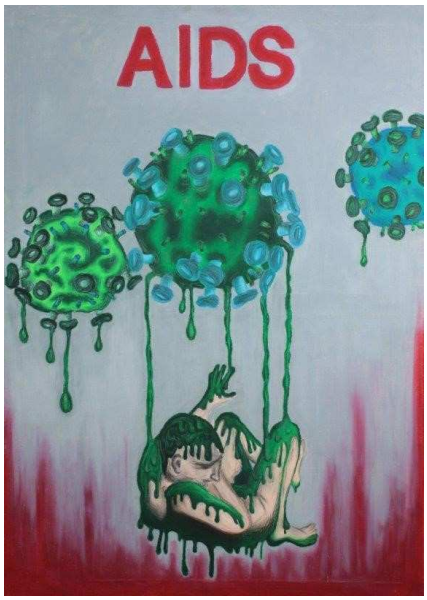

Autor: Dorota Duda
LO w Sędziszowie Małopolskim

Rozdanie nagród laureatom konkursu „Porozmawiajmy o AIDS”

Program edukacyjny **„Zawsze Razem”** realizowany jest na terenie województwa od 2005 roku, skierowany jest do uczniów klas I-III szkół podstawowych i klas „0” oraz ich rodziców. Celem programu jest kształtowanie u dzieci właściwych postaw wobec słabszych rówieśników, unikanie zachowań ryzykownych oraz nauka podejmowania zdrowych wyborów. W programie wykorzystuje się publikację przygotowaną i wydaną przez Krajowe Centrum ds. AIDS. Realizatorami programu w szkołach są głównie nauczyciele, pielęgniarki środowiska szkolnego. W roku szkolnym 2017/18 program realizowało 214 placówek, edukacją objęto ponad 8293 uczniów i 3321 rodziców. Koordynatorzy programu w szkołach ocenili program jako dobry i należy kontynuować. Wzmocnieniem prowadzonych działań była organizacja kolejnej już edycji wojewódzkiego konkursu plastycznego organizowanego pod tym samym tytułem,

w którym w ubiegłym roku uczestniczyło 50 szkół.

Autor: Gabriela Wilk,
Szkoła Podstawowa w Tuszymie

Program edukacyjny **„Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową. Edukacja młodzieży szkolnej"** realizowany na Podkarpaciu od 2007 roku skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Celem programu jest kształtowanie bezpiecznych zachowań i poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie. Każdy szkolny koordynator wyposażony jest w podręcznik zawierający wskazówki do tworzenia własnego programu edukacyjnego, scenariusze zajęć oraz poradnik dla nauczyciela realizującego program. W realizację programu zaangażowani są nauczyciele, pedagodzy szkolni, pielęgniarki środowiska szkolnego, opiekunowie szkolnych kół PCK. W 2018 roku uczestniczyło w nim ponad 10 000 osób.
Dbając o poszerzanie i uzupełnianie wiedzy na temat HIV/AIDS organizowano na terenie województwa wykłady, konkursy wiedzy i spotkania edukacyjne. Informacje i porady, a także materiały edukacyjne można było uzyskać w punktach informacyjnoedukacyjnych organizowanych przez pracowników Inspekcji Sanitarnej. Choroby nowotworowe są coraz powszechniej obecne w życiu Polaków. Mimo to „aktywna" profilaktyka nie jest naszym nawykiem. W każdym rodzaju nowotworu wczesna diagnoza znacząco zwiększa szanse na powrót do zdrowia. W Polsce czerniaka rozpoznaje się zbyt późno, wtedy możliwości walki z nim są ograniczone. Ponad 80% Polaków wie co to jest czerniak, ale tylko co piąty pokazał znamię dermatologowi, a 67% nie odwiedziło specjalisty, by zbadać niepokojące znamię (badanie na zlecenie Fundacji Rak'nRoll – Wygraj życie). Dobrym znakiem jest fakt, że coraz więcej Polaków zna czynniki, które zwiększają ryzyko zachorowania na czerniaka np. korzystanie z solarium lub przebywanie na słońcu bez zabezpieczenia skóry kremem z filtrem ochronnym. Jest to efekt prowadzonych działań informacyjno-edukacyjnych. Państwowa Inspekcja Sanitarna od czterech lat realizuje na terenie województwa podkarpackiego program edukacyjny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych **„Znamię! Znam je?"**, którego celem jest upowszechnianie wiedzy na temat czerniaka. Dla zainteresowanych uczniów tematem przygotowane zostały m. in. gra interaktywna, ulotki, plakaty, film pokazujący jak przeprowadzić samobadanie skóry oraz materiały dydaktyczne dla nauczycieli. Z edukacji skorzystało 45026 uczniów z 128 szkół ponadgimnazjalnych.
Organizatorami programu w województwie podkarpackim jest Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny i Fundacja Gwiazda Nadziei.

Pozostałe działania

Dzięki zaangażowaniu pracowników pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia, a także współpracy z wieloma partnerami udało się w 2018 roku zrealizować kilka innych programów edukacyjnych i zorganizować wiele akcji informacyjnych, happeningów, festynów prozdrowotnych, konkursów, quizów i innych przedsięwzięć.

Program edukacyjny **„Moje dziecko idzie do szkoły"**, którego celem jest kształtowanie nawyków oraz umiejętności prozdrowotnych wśród dzieci oraz podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia. W roku szkolnym 2017/18

program był realizowany przez 244 placówki - w tym 21 przedszkoli. Edukacją objęto 5934 dzieci, 439 nauczycieli i 5393 rodziców. Oprócz działań o charakterze ogólnopolskim Państwowa Inspekcja Sanitarna realizowała na terenie województwa podkarpackiego szereg inicjatyw z zakresu promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej czy profilaktyki chorób, które odpowiadają na potrzeby mieszkańców.

Równie ważnymi inicjatywami realizowanymi na terenie województwa podkarpackiego był cykl 8 wystaw **„Poznaj grzyby – unikniesz zatrucia”**, których celem było przekazanie wiedzy na temat identyfikacji grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących oraz uświadamianie zagrożeń wynikających ze spożycia źle rozpoznawanych grzybów. Plenerowe wystawy organizowane były w Kołaczycach, Rzeszowie, Rudawce Rymanowskiej, Przemyślu, Krośnie, Lesku, Oleszycach. Zwiedzający wystawę zapoznali się z podstawowymi zasadami zbierania i postępowania z grzybami, dowiedzieli się w jaki sposób chronić się przed zatruciem grzybami i po czym można rozpoznać najbardziej trujące gatunki.

Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Rzeszowie i Powiatowe Stacje Sanitarno – Epidemiologiczne wzorem lat ubiegłych realizowały przy współpracy z samorządami lokalnymi i komendami policji akcję **„Bezpieczne Wakacje”**, **„Bezpieczny i zdrowy wypoczynek podczas ferii zimowych”**. Celem tych działań było zmniejszenie liczby wypadków, zachorowań i zakażeń u dzieci i młodzieży wypoczywającej na terenie województwa. W czasie edukacji wykorzystywane były filmy edukacyjne oraz specjalnie przygotowane materiały oświatowo- zdrowotne.

Realizacja w województwie podkarpackim programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych była możliwa dzięki współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej z placówkami naukowo – badawczymi, w tym: z Krajowym Centrum ds. AIDS, Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego – Państwowym Zakładem Higieny, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, organami administracji państwowej, władzami samorządowymi, zakładami opieki zdrowotnej, zakładami nauczania i wychowania organizacjami społecznymi i pozarządowymi oraz regionalnymi i lokalnymi środkami masowego przekazu. Pracownicy pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia uczestniczyli w realizacji Wojewódzkiego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania

Zakażeniom HIV, Wojewódzkiego Programu Zapobiegania Narkomanii oraz Wojewódzkiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Nadrzędnym celem wszystkich prowadzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną działań prozdrowotnych i profilaktycznych jest poprawa zdrowia mieszkańców naszego województwa.

Realizacja programów edukacyjnych w liczbach

Liczba **szkół podstawowych** realizujących poszczególne programy edukacyjne w 2018r.

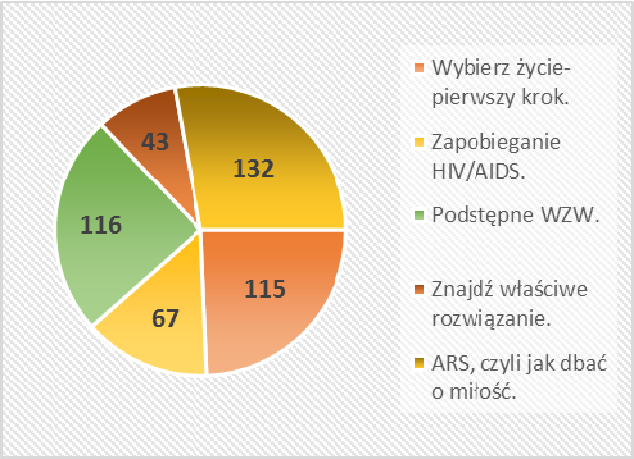

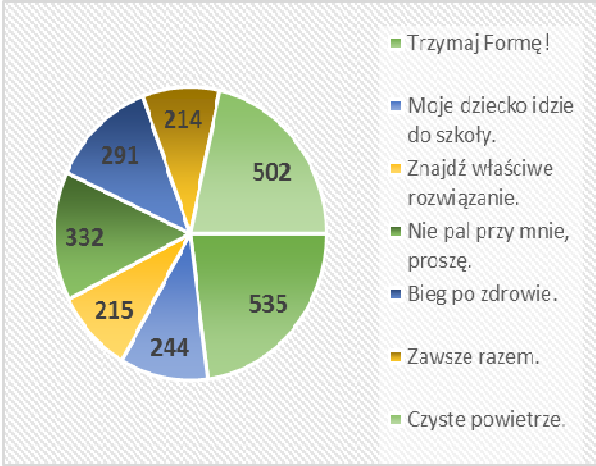

Liczba **szkół ponadpodstawowych** realizujących poszczególne programy edukacyjne w 2018r.